

Asia C-187/23

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

23.3.2023

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Amtsgericht Lörrach (Saksa)

Ennakkoratkaisupyyntöpäätöksen tekemispäivä:

21.3.2023

Osapuolet:

E. V. G.-T., P. T., F. T. ja G. T.

[–]

Amtsgericht Lörrach

Välipäätös

Perintöä koskevassa asiassa

P. M. J. T., syntynyt 12.12.1931, kuollut 15.9.2021,
kansalaisuus: Ranska, viimeinen osoite: S-sraße
- perittävä -

Osapuolet:

E. V. G.-T. [–]
– ensimmäinen osapuoli –

[–]

P. T. [–]
– toinen osapuoli –

F. T. [–]
– kolmas osapuoli –

G. T. [– –]

– neljäs osapuoli –

Amtsgericht Lörrach (Lörrachin alioikeus, Saksa) [– –] on 21.3.2023 päättänyt seuraavaa:

1. Asian käsittelyä lykätään siihen saakka, että Euroopan unionin tuomioistuin on antanut ratkaisunsa jäljempänä esitettävistä ennakkoratkaisukysymyksistä.
2. Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdan ja toisen kohdan mukaisessa ennakkoratkaisumenettelyssä toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4.7.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 650/2012 (jäljempänä asetus N:o 650/2012) 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdan tulkinnasta seuraavat kysymykset:
  - a) Onko asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohtaa tulkittava siten, että siinä tarkoitetaan myös väitteitä, jotka esitetään itse eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyssä ja joita tuomioistuin ei voi tutkia, eikä siten ainoastaan muussa menettelyssä esitettyjä väitteitä?
  - b) Jos a kohtaan vastataan myöntävästi: onko asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohtaa tulkittava siten, ettei eurooppalaista perintötodistusta voida antaa myöskään silloin, jos eurooppalaisen perintötodistuksen antamista koskevassa menettelyssä on esitetty väitteitä, jotka on kuitenkin tutkittu jo Saksan oikeuden mukaisessa menettelyssä perillisaseman toteamista koskevan todistuksen antamiseksi?
  - c) Jos a kohtaan vastataan myöntävästi: onko asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohtaa tulkittava siten, että siinä tarkoitetaan kaikkia väitteitä, vaikka niiden tueksi ei ole esitetty perusteita eikä niiden kohteena olevista seikoista ole esitetty muodollista näyttöä?
  - d) Jos a kohtaan vastataan kieltävästi: missä muodossa tuomioistuimen on esitettävä perustelut, joiden perusteella tuomioistuin on hylännyt väitteet ja antanut eurooppalaisen perintötodistuksen?

Perustelut

I Riidan kohteen ja asiaan liittyvien tosiseikkojen kuvaus

Perittävän, joka oli Ranskan kansalainen ja joka kuoli 15.9.2021, viimeinen asuinpaikka oli R (Saksa). Ensimmäinen osapuoli, joka on perittävän entinen aviopuoliso ja jota edustaa menettelyssä oikeudenkäyntiavustaja, haki 23.11.2021 eurooppalaista perintötodistusta, jossa hänet nimetään ainoaksi perilliseksi. Nyt tarkasteltavaan tapaukseen liittyy seuraavansisältöinen testamentti:

Keskinäinen testamentti

Me, aviopuolisot E. G.-T., syntynyt 29.12.1937, ja P. T., syntynyt 12.12.1931, molempien asuinpaikka S-Straße, määräämme seuraavaa:

1) Aiemmat perintöoikeudelliset tahdonilmaisut eivät sido meitä, emmekä ole antaneet perintöoikeudellisia tahdonilmaisuja. Varotoimenpiteenä peruutamme kaikki tähän mennessä yksipuolisesti tai yhdessä antamamme tahdonilmaisut.

2) Määräämme kumpikin toisemme ainoaksi perilliseksi. Tämä yleisjälkisaädös tehdään vastavuoroisesti ja sitovasti. Tämä määräys ei muilta osin rajoita pisimpään elävää aviopuolisoa. Hän voi vapaasti määrätä omasta perimyksestään myös jo ennen ensimmäisenä kuolevan kuolemaa, kuitenkin vain siinä tapauksessa, että hänestä tulee pisimpään elossa oleva aviopuoliso.

3) Asumme molemmat Saksassa ja toivomme Saksan perintöoikeuden soveltamista sekä määräämme lainvalinnan osalta sovellettavaksi laiksi Saksan lain, sikäli kuin se on sallittua. Tämä määräys on vastavuoroinen.

R:ssä 23.7.2020

E. G.-T.

Tämä on myös minun viimeinen tahtoni

P. T.

Osapuolena oleva G.-T. on kirjoittanut kyseisen testamentin käsin ja allekirjoittanut sen. Testamentin on allekirjoittanut myös perittävä.

Lisäksi on olemassa seuraavan sisältöinen vanhempi testamentti (saksankielinen käännös ranskasta):

Minä, P. M. J. T., syntynyt 12.12.1931 A:ssa, asuinpaikka T. L. R., ESPANJA

peruutan kaikki aikaisemmat kuolemanvaraismääräykset.

Testamenttaan sen osuuden perinnöstäni, josta voidaan määrätä, molemmille lapsenlapsilleni, P:n pojille,

N. A. J. T., syntynyt 12.10.1988 A:ssa ja

J. N. J. T., syntynyt 25.6.1993 A:ssa.

Molemmat saavat perinnöstä yhtä suuren osuuden.

Nimeän poikani P:n, ja vain hänet, järjestämään muistotilaisuuteni gregoriaanisessa messussa ja hautaukseni D:ssä Espanjassa.

A:ssa 31.5.2001

Tämä on testamenttini.

P. T.

Perittävä on kirjoittanut tämän testamentin käsin ja allekirjoittanut sen.

Ensimmäinen osapuoli pitää itseään 23.7.2020 päivätyn testamentin perusteella ainoana perillisenä. Toinen, kolmas ja neljäs osapuoli pitävät kyseistä testamenttia pätemättömänä. He väittävät, ettei perittävä ollut testamentin laatimisajankohtana enää testamentintekokelpoinen ja ettei allekirjoitus ole hänen omansa.

Perittävä oli kuitenkin vielä testamentintekokelpoinen. Toinen, kolmas ja neljäs osapuoli väittivät pelkästään, että perittävä oli toisinaan sekava. Tämä ei kuitenkaan riitä siihen, että testamentintekokelpoisuuden voidaan katsoa puuttuneen tai että tätä väitettä voidaan tukea lisäselvityksin. Tätä varten olisi esitettävä konkreettisesti, mistä voisivat aiheutua puutteet, jotka vaikuttavat tahdonmuodostukseen siinä määrin, ettei perittävä enää ymmärtänyt testamentin merkitystä ja seurauksia [– –].

Myös allekirjoitus on perittävän. Tuomioistuimelle esitettiin useita perittävän allekirjoituksia. Ainoa poikkeava allekirjoitus on vuodelta 1956. Kaikki myöhemmät allekirjoitukset vastaavat testamentissa olevaa allekirjoitusta.

II Sovellettavien kansallisten säännösten sanamuoto ja asiaa koskeva oikeuskäytäntö

Yleisen siviililain (Bürgerliches Gesetzbuch, jäljempänä BGB) 2267 §:

”1 Edellä 2247 §:n mukaisen keskinäisen testamentin laatimiseen riittää, jos toinen aviopuolisoista laatii testamentin kyseisessä säännöksessä säädetyssä muodossa ja toinen aviopuoliso allekirjoittaa laatijan ohella omakätisesti keskinäisen tahdon. 2 Toisena allekirjoittajana olevan aviopuolison on tällöin mainittava, milloin (päivä, kuukausi ja vuosi) ja missä hän on allekirjoittanut asiakirjan.”

Perhe- ja hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavasta menettelystä annetun lain (Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit, jäljempänä FamFG) 26 §:

”Tuomioistuimen on viran puolesta toteutettava asian ratkaisemisen kannalta merkityksellisten tosiseikkojen toteamiseksi tarvittavat selvitystoimet.”

FamFG:n 352e §:

”(1) 1 Perillisaseman toteamista koskeva todistus (Erbschein) annetaan vain, jos perintöasiassa toimivaltainen tuomioistuin pitää hakemuksen perustelemiseksi vaadittavia tosiseikkoja toteen näytettyinä. 2 Asia ratkaistaan määräyksellä. 3 Määräyksen vaikutukset alkavat, kun se annetaan. 4 Määräystä ei tarvitse antaa tiedoksi.

(2) 1 Jos määräys on jonkin osapuolen ilmaiseman tahdon vastainen, määräys on annettava tiedoksi osapuolille. 2 Tuomioistuimen on tässä tapauksessa lykättävä määräyksen vaikutusten alkamista ja lperillisaseman toteamista koskevan todistuksen antamista siihen saakka, kunnes määräys on lainvoimainen.

(3) Jos perillisaseman toteamista koskeva todistus on jo annettu, määräyksestä tehty valitus voidaan ottaa tutkittavaksi vain siltä osin kuin siinä vaaditaan kyseisen todistuksen peruuttamista.”

Kansainvälisiä perintöasioita koskevista menettelyistä annetun lain (Internationales Erbrechtsverfahrensgesetz) 35 §:

”(1) Jollei asetuksessa (EU) N:o 650/2012 ja tämän jakson säännöksissä toisin säädetä, sovelletaan perhe- ja hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavasta menettelystä annettua lakia.”

Kansainvälisiä perintöasioita koskevista menettelyistä annetun lain 39 §:

”(1) 1 Jos edellytykset eurooppalaisen perintötodistuksen antamiselle täyttyvät, tuomioistuin ratkaisee asian antamalla alkuperäisen eurooppalaisen perintötodistuksen. 2 Jos edellytykset oikeaksi todistetun jäljennöksen antamiselle tai oikeaksi todistetun jäljennöksen voimassaoloajan pidentämiselle täyttyvät, tuomioistuin ratkaisee asian antamalla oikeaksi todistetun jäljennöksen tai pidentämällä oikeaksi todistetun jäljennöksen voimassaoloaika. 3 Muilta osin tuomioistuin ratkaisee asian määräyksellä.

(2) Eurooppalaisen perintötodistuksen ja oikeaksi todistetun jäljennöksen antamiseen on käytettävä asetuksen (EU) N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen, luettuna yhdessä 81 artiklan 2 kohdan kanssa, mukaista lomaketta.”

Asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohtaa koskeva Saksan oikeuskäytäntö:

OLG Stuttgart, määräys 15.12.2020 – 8 W 342/20, [– –]
DE:OLGSTUT:2020:1215.8W342.20.00

Kyseistä oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely: AG Stuttgart, määräys 10.8.2020 –
30 VI 665/19 –, [– –] DE:AGSTUTT:2020:0810.30VI665.19.00

III Perusteet ennakkoratkaisupyynnön esittämiselle

1. Ennakkoratkaisukysymys a)

Menettelyn lopputulos määräytyy asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdan tulkinnan perusteella. Toinen, kolmas ja neljäs osapuoli ovat esittäneet väitteitä ensimmäisen osapuolen tekemää hakemusta vastaan. Väitteet tutkittiin, ja asia on siinä määrin ratkaisukelpoinen, että tuomioistuin on tullut siihen tulokseen, että ensimmäinen osapuoli on perittävän ainoa perillinen. Näin ollen asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaiset edellytykset eurooppalaisen perintötodistuksen antamiselle täyttyvät. Eurooppalaista perintötodistusta ei kuitenkaan voida antaa, jos asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että siinä tarkoitetaan myös väitteitä, joita tarkoitetaan perintötodistuksen (Nachlasszeugnis) antamista koskevassa menettelyssä.

Tällainen tulkinta estäisi eurooppalaisen perintötodistuksen antamisen, koska kyseisessä menettelyssä on esitetty väitteitä.

2. Ennakkoratkaisukysymys b)

Ensimmäisen osapuolen oikeudenkäyntiavustaja on ilmoittanut, että jos asian käsittelyä lykätään, ensimmäinen osapuoli aikoo hakea perillisaseman toteamista koskevaa todistusta (Erbschein). Siinä tapauksessa väitteet tutkitaan kansallisen oikeuden mukaisesti. Jos väitteet tutkitaan menettelyssä perillisaseman toteamista koskevan todistuksen myöntämiseksi, herää kysymys, onko sen jälkeen ylipäättään vielä olemassa asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdan mukaisia väitteitä vai onko ne jo ratkaistu, jolloin eurooppalainen perintötodistus on annettava.

3. Ennakkoratkaisukysymys c)

Muilta osin toisen, kolmannen ja neljännen osapuolen väitteille ei ole esitetty perusteluja, joten tuomioistuin pitää asiaa ratkaisukelpoisena myös ilman muodollista todistelua. Eurooppalaisen perintötodistuksen antaminen riippuu siis siitä, koskeeko asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohta myös tällaisia väitteitä.

4. Ennakkoratkaisukysymys d)

Jos tuomioistuimen on alun alkaenkin tutkittava väitteet, herää lisäksi kysymys, missä tällainen arviointi on esitettävä. Eurooppalaisen perintötodistuksen antamiseen on käytettävä asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen, luettuna yhdessä 81 artiklan 2 kohdan kanssa, mukaista lomaketta. Kyseiseen lomakkeeseen sisältyy seuraava lauseke:

”Viranomaisen vahvistaa, että se on toteuttanut kaikki tarpeelliset toimet tiedottaakseen edunsaajille todistuksen hakemisesta ja että edunsaajat eivät ole todistuksen laatimishetkellä kiistäneet mitään siihen sisältyvistä tiedoista.”

Herää kysymys, missä on ilmaistava, että asiassa esitettiin väitteitä, jotka kuitenkin hylättiin. Tämä on edellä esitettyä taustaa vasten epäselvää, koska prosessioikeudessa ei säädetä eurooppalaisen perintötodistuksen antamista täydentävästä määräyksestä.

IV Perustelut ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen epävarmuudelle asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdan tulkinnasta

Asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdan tulkinta on kiistanalainen Saksassa. Yhtäältä katsotaan, että asetuksessa N:o 650/2012 säädetään yhteisymmärykseen perustuvasta menettelystä. Tästä syystä asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdassa katsotaan tarkoitettavan väitteitä, jotka on esitetty itse perintötodistuksen antamista koskevassa menettelyssä [– –] [viittaus oikeuskirjallisuuteen]. Tätä perustellaan lähinnä sillä, etteivät asetuksen N:o 650/2012 prosessioikeudelliset säännökset mahdollista kontradiktorista menettelyä. Kyseessä on yhteisymmärykseen perustuva menettely, jossa ei ole mahdollista tehdä kiistanalaista päätöstä.

Toisen näkemyksen mukaan tuomioistuin voi itse tutkia väitteet [– –]. Näillä tarkoitetaan ainoastaan muussa menettelyssä esitettyjä väitteitä. Kyseisen näkemyksen mukaan tämä on sopuosinnussa myös asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdan kanssa. Mainitun asetuksen 66 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä säädetään myös periaatteesta, jonka mukaan todistuksen antavan viranomaisen on suoritettava tarvittavat selvitykset omasta aloitteestaan, jos sen kansallisessa lainsäädännössä säädetään tästä, kuten Saksassa FamFG:n 26 §:ssä tehdään.

OLG Stuttgart on 15.12.2020 antamassaan määräyksessä – 8 W 342/20, [– –] DE:OLGSTUT:2020:1215.8W342.20.00, katsonut, että on toteutettava kontradiktorinen menettely. Se on tässä yhteydessä ottanut valituksen tutkittavaksi, koska tällä kysymyksellä on periaatteellista merkitystä eikä sitä ole vielä ratkaistu ylimmissä tuomioistuimissa. Oikeuskirjallisuudessa kyseistä ratkaisua moitittiin siitä, ettei OLG Stuttgart esittänyt tätä tulkintakysymystä Euroopan unionin tuomioistuimelle [– –]. Sen ratkaisusta ei valitettu, minkä

vuoksi se ei päätynyt Bundesgerichtshofiin (liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa), joka olisi ollut velvollinen esittämään SEUT 267 artiklan kolmannen kohdan mukaisen ennakkoratkaisupyynnön.

Ensimmäisen osapuolen oikeudenkäyntiavustaja on esittänyt, että jos ennakkoratkaisukysymykseen a on vastattava myöntävästi, voi syntyä tilanne, jossa todelliselle perilliselle ei voida antaa lainkaan eurooppalaista perintötodistusta. Oikeuskirjallisuudessa sitä vastoin katsotaan, että ainakin muutoksenhakua käsittelevä tuomioistuin voi tutkia väitteitä ja että siten todistuksen antava viranomainen ja muutoksenhakua käsittelevä tuomioistuin (asetuksen N:o 650/2012 72 artikla) soveltavat erilaisia arviointiperusteita. [– –]. Lisäksi katsotaan, että eurooppalainen perintötodistus on annettava, jos väitteet on tutkittu jo muussa menettelyssä [– –]. Tällainen voisi olla Saksan oikeuden mukainen menettely perillisaseman toteamista koskevan todistuksen (Erbschein) myöntämiseksi, jota ennakkoratkaisukysymys b koskee, koska Saksan kyseistä todistusta koskevassa menettelyssä väitteet tutkitaan ja ratkaistaan viran puolesta.

Kestämättömien seurausten välttämiseksi oikeuskirjallisuudessa ehdotetaan, että väärinkäyttöä merkitsevät väitteet jätetään huomiotta [– –]. Ennakkoratkaisukysymys c koskee tätä. Nyt esillä olevassa menettelyssä väitteet eivät merkitse väärinkäyttöä, mutta niiden tueksi esitettyjen perustelujen vähäisyyden vuoksi muodolliset näytön arvioiminen ei ole tarpeen.

Muutoksenhakukeinoista ilmoittaminen:

[– –]